

HEBERA NE

Tcgāyas Hebera ne góá mááèa sa

Téé-cookg'ai sa

Tcgāyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-kg'ao ne di sa góá mááèa, ncēe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòmān aagu ne. Góá-k'ao ba kò gane di dtcòmān koe ntcām ne, a ko Jeso Kreste ba tseegu dim Nqari Me e sa x'áí. Nqoana gúūan cgoam ko tseeguan x'áí:

1. Jeso ba chōd tamam Cóá Me e Nqarim di ba, ncēe kò tseegu di komsanan xgaa-xgaase ba, Xōdm koe guu a, ēem kò hāa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóám iisem, Jeso ba moengelean koe hēé, naka Nciís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hēé, naka Moshem koe ga hēéthēé cgáé Me e.
2. Cām dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òóèa hāa, chōd tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Nciís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iise.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean óágara hāa, me dtcòm-k'ao ba gaa domka chìbian koe hēé, naka q'ádan koe hēé, naka x'ooan koe hēéthēé kgoaraèa. Nciís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'áíè, igabas ncēeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hāa.

Góá-k'ao ba ko dtcòmān di qarian x'áí Iseraele di ne dtcòm-k'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-k'ao ne ncēeta ma ntcām, dtcòmā hāase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-k'aoan ntcām, gane di tcgáían ne gha Jesom koe qāea tòó, xháé zi hēé naka qóm zi hēéthēé ēe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'uiā ne:

- peresiti, chìbi, dàda-mááku, còrè-nquu
- qáé-xg'ae
- dtcòm

- Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1–2)
- Kreste ba Moshe ba hēé naka Joshuam ka hēéthēé cgáé Me e (3–4)

- Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (5–7)
- Krestem dis qáé-xg'ae sa Ncíís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8–9)
- Krestem di dàda-máákua ne cgáé e (10)
- Dtcòm sa (11–12)
- Nqari ba ko qàè-tcaokagu zi tséé zi (13)

Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1–2)

Nqarim dim Cóa ba kaiaam ga Me e

1 ¹Ncíí kuri kam kò Nqari ba kái xu dàò xu tǎ́áka xu cgoa porofiti xu tséékagu a gatá ka tsgōose ga xu cgoa kg'ui, ²igabagam ncēeska còò di x'aèan ka ko Gam dim Cóm koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncēm kò Gam koe guu a nqōó ba kúrú, a wèé zi gúú zi dim q'òò-kg'ao ba kúrú Me ba. ³Nqarim di x'áà-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi gúú zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eēm ko **gatá di** chibian koe q'ano-q'anokuan kúrúá xg'ara kam kò tc'amaka hāam Qarim wèém dim x'òàm kg'áòm xèè koe síí ntcóó.

Nqarim dim Cóa ba moengele xu ka kaia hāa

⁴Ncēes ma Gam dis cg'òè sa ma moengele xu di cg'òèan ka tc'amaka hāa khamagam gaxu dis téé-q'ooos ka tc'amaka hāas téé-q'oo sa máàèa.

⁵Gatagam Nqari ba qanega c'ēem moengele ba birí naka máá:

“Tsáá tsia Tiri tsi cóa tsi i,

Ra ncēm cárm koe guu a tsarír Xòè Ra a,”

témé ta ga hāa,

kanam Nqari ba qanega c'ēem moengele ba birí na máá:

“gam ka Xòè bar gha ii,

me gha Tirim cóa ba ii,”

témé ta ga hāa khama.

⁶igabagam kò Nqari ba ēem ko Gam dim Cóm tc'āà di ba nqōóm koe tsééa óá ka máá:

“Wèé moengelean Nqarim di méé i dqom̄ Me,”

témé.

⁷Moengele xu kam kòò kg'ui nem ko máá:

“Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúrú xu tc'āán khama ii,

a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúrú xu c'eean di karu tǎman khama ii,”

témé,

⁸igabam kòò Cóm ka kg'ui nem ko máá:

“Nqari Tseè,

Tsaris ntcóó-q'ooos x'aian di sa

gha chōò tamase hãa.

Tsari ne khòè ne

Tsi ko tchànóm dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai.

⁹ Eë tchàno ii sa Tsi ncàma hãa,

a ãe cg'ãè ii sa hòrea.

Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,

Tsáá ka c'èe xu nqáea hãase nxará tcg'òó Tsia,

a qãè-tcaoan di nxúian cgoa ntcãá tcúú Tsia hãa,”

témé.

¹⁰ A ba a ko máá:

“X'aigaè,

Tsáá Tsia tshoa-tshoases koe nqōó ba kúrúa hãa,

i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

¹¹ kaàku i gha,

igabaga Tsi gha Tsáá chōò tamase hãa.

Wèéan ga gha qgáían khama ma cg'aa-cg'anase,

¹² hãaèkom qgáím khama Tsi gha ma kabèa xg'ae e,

i gha qgáían ko ma hãaè a tcg'òòè

i c'èean hãaè khamaga ma kabi-kabiè,

igabaga Tsi gha Tsáá èe Tsi ii khama cúíga ii,

i kuria Tsi chōò tite,”

tam méé.

¹³ Qanegam Nqari ba c'èem moengelem kaga máá:

“Ncèe koe ntcōó Tirim x'òàm kg'áòm xòè koe,

nakar gha nxãakg'aiga sí tsari cg'òo-kg'aosan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcōó-q'òos koe ntcōó,”

témé ta ga hãa.

¹⁴ Kháé i nxãaska moengelean dùú? **Kg'amaga** xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'èe xu u, ncèe Gam ka tsééa óáèa hãa xu, hàà xu gha khóèan hùu i kgoarasean hòò ka.

Komsanan dis dqàèku sa

2 ¹Gaa domka méé ta ncèe ta kò kóma hãa tchōàn kaisase komsana, naka táá gaan koe tcg'oa na hòèa guu. ²**Gatá ka tsgōose ga xu** kò moengelean ka máàèa hãa tchōà nea kò kaisa qarian úúa, ne kò gane èe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò. ³Ncèè èe ne khòè nea xg'ao xgàrakuan táá nxanagu, ka ta gha nxãaska gatá ntama ma nxanagu u, ncèè ncèeta noose kias kgoarakus **Jesom koe hãas** cgoa ta kò tchōà úú tama ne? Ncèem kò X'aigam **Jeso ba** kg'aia gaas ka kg'uaia

hãa, ne kò ãe kò kóm Me ne gaas ka nxàea tseegukagu sa. ⁴Nqarim igabagam kò thêé kái zi x'ái zi hêé, naka are-aresa zi gúù hêé, naka tãáka qarian hêé, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi ncêe ne kò Gam di ncàman ka máàea hãa zi ka hêéthêé ncêe sa nxàea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncêe tchõàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me e

⁵Nqari ba ncêe ko hààm nqõóm ncêe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'ãà-cookg'ai tama khama. ⁶Igabaga i **Nqarim di** zi Tcgãya zi koe c'ëe koe góásea hãa a ko máá:

“**Nqariè**, khòè ba díí baa,
Tsi ko gam ka tc'ëe-tc'ëese,
me khòèm dim cóá ba díí baa,
Tsi tchõà úú cgoa mea?

⁷Xòm x'aè ka Tsi kò
moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máà me,
a Tsi a kò x'áàn hêé naka tcoman hêéthêé
dis cábá sa cábákagu me,

⁸a kò wèé zi gúù zi
gam di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa,”

témé.

Nqari ba kò wèé zi gúù zi **khòèm** di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dòm q'oo koe hãa tamas gúù sa káà si i. Igabaga ncêe i ii khama, wèés gúùs gam di qarian dòm q'oo koe hãa sa ta qanega bód tama. ⁹Igabaga ta ko Jeso ba bód, ncêe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máàea ba, nxãasegam gha Nqarim di cgómkuan koe guu a wèém khòèm domka x'oo sa xám ka. Me kò x'oo sam kò xgàrasea máá domka x'áàn hêé naka tcomkuan hêéthêé dis cábá sa cábákaguè.

¹⁰Nqarim ncêe ko wèés gúù sa kúrú, si wèés gúù sa Gam domka hãa, ba i kò qãea máána hãa, Jeso bam gha kúrú Me xgàrasean koe guu a kg'ano Meas téé-q'oos koe hãa sa. A ba a kò ncêe sa kúrú, kái ne cóá nem gha kúrú ne x'áàn koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama. ¹¹Gaam ãe ko khòèan kúrú i tcom-tcomsa ba hêé, naka khòè ne ãe ko kúrúe a tcom-tcomsa ne hêéthêéa cúis x'áé-q'oos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba ‘Tíí qõe ga tuè’ ta ma tciia ne ka sau-cgaekaguè tama, ¹²a ko **Nqarim ka** máá:

“Tíí qõe ga ne koer gha Tsari cg'õèan ka kg'ui;
a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a ciian cgoa dqòm Tsi,”

témé.

¹³A ba a ko gaia máá:

“Nqarim koer gha Tiri tcoman tòò,”

témé.

A ba a ko gaia máá:

“Ncāa ga Ra a,

Nqarim máà Tea hāa ne cóa ne cgoa,”

témé.

¹⁴Cóa nea c'ádan hēé naka cǵàan hēéthēé cgoa kúrúèa hāa ne khòè ne e, khamam kò Gaam igaba thēé khòè ba kúrúse, a ba a kò x'óó, nxāasegam gha x'oos koe guu a x'ooan di qarian úúa hāa ba kaàkagu ka, ncēe dxāwa ii ba, ¹⁵a ba a kò ncēe sa kúrú, nxāasegam gha gane ēe kò wèè kg'òèa ne q'oo koe x'oos bèe koe qáésea hāa ne, gane di q'ádan koe kgoara ka. ¹⁶Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsgōose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa. ¹⁷Gaa domka i kòo qaase, wèé zi dàò zi koem ga Gam ka qōese ga ne khama ma kúrúè sa, nxāasegam gha Nqarim di tsééan koe kaim peresitim tcom-tcomsa a cǵòmkuuan úúa hāa ba ii ka, a khòè ne dàda-máákuan kúrúá máá, ne nxāasega gane di chìbian koe qǵóóa máàè ka. ¹⁸Gam igabam kò xǵarase, a kúrúá bódè, khamam gha thēé gane ēe ko kúrúá bódè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hēé naka Joshua ba hēéthēé tsara ka cǵáé Me e (3–4)

Jeso ba Moshem ka kaia

3 ¹Gaa domka méé tu, tíí qōe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncēe nqarikg'ai di tciikuan koe hāa tuè, Jesom ka t'ēe. Jesom ncēe kò Nqarim ka tsééa tcǵ'òèa hāa ba, a Kaim Peresiti ba ii ba, ncēe ta ko Gam ka gatá di dtcòmān nxāea tseegukagu ba. ²Gaam ēe kò nxará tcǵ'òó Mea hāam koem kò tcom-tcomsa Me e, ēem kò ma Moshe ba ma Nqarim dim nquum wèém koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma. ³⁻⁴Wèém nquu ba khòèan ka tshàòèa hāa, Me Nqari ba wèés gúù sa tshàòa hāa. Me ēem ma nquum dim tshàò-kg'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuuan hòda hāa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hāase tcomkuuan hòda hāa. ⁵Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim dim nquum wèém koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zi tséé zi cgoa Nqarim ka gha hàà kg'luiè zi gúù zi ka nxāea tseegukagu. ⁶Igabagam Kreste ba Nqarim dim nquum koe Gam dim Cóám iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncèè **Nqarim koe** tcoman hēé naka nqòòs ēe ta ko gaas cgoa bóòses koe hēéthēé ta kò qǵóóa qaria hāa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷Gaa domka méé tu ēem ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba méé a ko máá:

“Ncēe cáń ka ēe tu kòo dòm̃a ba kóm̃

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáo guu,
ēe komsanan úú tama ne kò hēé khama,
ēe ne kòo tchàa-xgóós koe kúrúa bódè ka.

⁹ Ncēe gatu ka tsgóose ga xu kòo kúrúa bódè Te koe,
a kò 40 kurian sèè a Tiri tsééan bódè.

¹⁰ Ra kò gaa domka ēes qhàò sa xgòà cgaea hãa,
a Ra a kò máá:

‘Gane di tcáoa ne ko wèè x'aè ka hoàkaguè,
ne Tiri x'àè-kg'ám̃an komsana tama,’

témé.

¹¹ A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá:

‘Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'oos koe tcana hãa tite,’
témé.”

¹² Q'ana méé tu hãa, tíí qōe ga tuè, naka i cúia tu ga táá cg'àè, a dtcòm̃ úú tam̃as tcáo sa úúa hãa guu, ncēe gha kúrú tu u tu kg'òèa hãam Nqarim koe tcg'oa sa. ¹³ Igaba méé tu wèè cáń ka korèku, ‘ncēem cáń ba’ ta i kò ko mééès noose, naka i gha nxãasega táá c'ēe-kg'áia tu ga cg'àèan ka hoàkaguè naka qari-qari-tcúúè guu. ¹⁴ Ncēè Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncēe ta kò ko kg'aia hēé khama a síí chòd-q'oos koe tcãa ne ta gha Krestem koe xg'aea hãa. ¹⁵ Ncēe i ma **Nqarim dis** Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“Ncēem cáń ka tu kòo Nqarim di dòm̃an kóm̃
ne méé tu táá gatu ka tsgóose ga xu
Nqari ba kò komsana tama xu
khama ma qari-qari tcáo guu,”

témé.

¹⁶ Kháé díí ga nea ēe kò dòm̃a ba kóm̃a hãa igaba kò táá komsana Me ne? Gane ēe kò Egepeto koe guu a tcg'oara hãa ne tama ne gáé kò ii, wèéa ne ncēe kò Moshem ka tc'ãà-cookg'aiaèa hãa ne? ¹⁷ Kháé ba kò Nqari ba díín 40 kurian xgòà cgaea hãa? Gane ēe kò cg'àèan kúrúa hãa ne tama nea gáé kò ii, ncēe i kò gane di tc'áróan tchàa-xgóós koe x'óóku ne? ¹⁸ Kháé ba kò díí ga ne koe gaise, ncēem kò bírí ne a máá, Gam dis sãakagukus-q'oo koe ne cuiskaga tcana hãa tite témé ne? Gane ēe komsana tama ne koe cúí ga a. ¹⁹ Si kò ncēes gúù sa x'ái ta a, dtcòm̃ úú tam̃as domka ne kò táá **sãakagukus-q'oo koe** tcãa sa.

4 ¹ Gam dis sãakaguku-q'oos koe tcãan dis nqòòkaguku sa hãa, ke méé ta q'ana hãa naka i cúia ta ga táá gaa koe tcãan ka tàèè naka kháóka qaùa hãa guu. ² Qãè tchòà ne kò hàà cgae ta a ke, ēe i kò ma síí cgae nea khamaga ma, igaba ēe ne kóm̃a hãa kg'uiua nea kò gane koe cgáé tama, ēe ne ko kóm̃ m ka ne kò táá dtcòm̃ m khama. ³ Ncēe sa ko máá, ēe dtcòm̃a hãa ta gha ēes sãakaguku-q'oos koe tcãa, témé. Nqari ba kò máá:

“Tiri xgòàn koer gaisea hãa,
cuiskaga ne gane

Tiris sãakaguku-q'oos koe tcana hãa tite sa,”

témé khama. Eëta i kò ma Gam di tsééan nxãakamaga nqõóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga xg'ara hãa, me kò sana hãa igaba. ⁴7 dim cárn ka i **Nqarim di zi** Tcgãya zi koe c'ée koe góásea hãa a ko máá: “Nqari ba kò 7 dim cárn ka Gam di tsééan wèé koe sana hãa,” témé khama. ⁵A ba a kò gaicara ncëem qgáim koe máá: “Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'oos koe tcana hãa tite,” témé. ⁶Gane èe kò tc'ää a qãè tchòàn kóm nea kò táá dtcòm, khama ne kò gane di komsana taman domka gaas sãakaguku-q'oos koe táá tcää. Ne c'ée ne hànaa, tcää sa kgoara mááèa hãa ne. ⁷Gaa domkam kò Nqari ba gaicara c'ëem cárn ba tòó, “Ncëem cárn ba” ta ko ma tcièè ba. Káí xu kuri xu qãá q'oo koem kò Dafitem koe guu a kg'ui, ncëe i nxãakamaga **Nqarim di zi** Tcgãya zi koe ma nxàèèa hãa khamaga ma a máá:

“Ncëem cárn ka tu kòo dòmà ba kóm,
ne méé tu táá tcáóa tu qari-qari guu,”

ta ko méé e.

⁸Ncèè Joshuam kò xg'ao sãakaguku-q'oo sa máà nea hãa, nem ga kò Nqari ba táá kãbise a kháóka c'ëem cárn ka kg'uia hãa. ⁹Gaa domkagas Nqarim di ne khòè ne koe Sabata dis sãakaguku-q'oo sa téé-tëe. ¹⁰Díim wèém èe ko Nqarim dis sãakaguku-q'oos koe tcää ba ko gam di zi tséé zi koe sãa khama, èem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma sana hãa khamaga ma. ¹¹Ke méé ta gaa domka ncëes sãakaguku-q'oos koe tcään x'ää máá, naka taa nxãasega táá x'óóku guu, ncëe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹²Nqarim dim kg'ui ba kg'òèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcòe-kg'ám ntcàum ka kaisase ts'èè me e, a ko khòèan koe qhàea tcääse, a tcáo sa hëé naka tc'èe ba hëéthéé gáda q'aa, a q'amku-q'oo zi hëé naka tcgaèan hëéthéé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hëé naka tc'èe-kg'áman hëéthéé bóda tcg'òó. ¹³C'èes gúùs Nqarim tcgái-q'oo koe chómsega hãas ga sa káá si i, wèés gúùs èe kúrúèa hãa sa nqáman koe téé-tëe a ko tcgái-q'ooa ba koe hòðe, Gaam ncëe Gam koe méé ta xòara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaim peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴Q'ana ta hãa, kaim peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncëe Nqarim dim Cóa ba, ncëe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe sí hãa ba. Ke méé ta ncëe ta nxàea hãa dtcòmman qarika qgóó. ¹⁵Kaim peresitim

gatá di kg'amkan koe thōò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaim peresiti ba úúa hāa, ncēe kò ēe ta gatá ma kúrúa bódèa hāa khamaga ma wèe za kúrúa bódèe ba, igaba kò táá chibi kúrú ba. ¹⁶Ke méé ta gaa domka kgoarasea hāase Nqarim dis ntcōó-q'ooos x'aiian dis koe cúu-cuuse, ncēe cgómkuan hāa koe, nxāasega ta gha gaa koe thōò-xama-máákuan hēe naka cgómkuan hēéthēe hòò, ncēe gha hùì ta a, qaa a ta ko x'aè ka.

5 ¹Wèém kaim peresitim ncēe khòè ne xg'aeku koe guu a nxárá tcg'òòèa ba nxárá tcg'òòèa hāa, khòè nem gha nxāasega Nqarim cookg'ai koe tééa máá, a gane téé-q'oo koe chibia ne domka aba zi hēe naka dàda-máákuan hēéthēe tcg'òóa máá ne ka. ²Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane ēe cúí gúú ga c'úúa hāa a ko tsaa ne cgoa tc'ause tséé. ³Gaa domka i ko qaase, khòè ne di chibian domka hēe, naka gam di chibian domka hēéthēm gha dàda-máákuan kúrú sa.

⁴I cúí khòè ga ncēes tcomku sa sēea máásea hāa tite, igabam Nqarim ka tcièa hāa, ncēm kò ma Arone ma tcièa hāa khamaga ma. ⁵Krestem igabam kò táá kaim peresiti bam gha kúrú ka kaikaguse, igabam kò nxárá tcg'òòè Gaam ēe ko máá:

“Tiri Tsi Cóa Tsi i;

Ra ncēe cáń koe guu a Tsarir Xōò Ra a,”

témém ka.

⁶Ncēm ko c'ēe qgàì koe kg'ui a ko máá:

“Chòò tamase Tsi peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”

témé.

⁷Jesom di kg'òèan nqōómkg'ai di koem kò còrèan hēe naka dtcàràn hēéthēe q'aua kg'aeen cgoa nxàea tcg'òó, Gaam ēe x'ooan koem gha kgoara Me di qarian úúa hāam koe, a ba a kò Nqari bam q'áòa hāa domka komsanaè. ⁸Gatàm kò ma Cóa ba ii, igabam kò ēem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xgaa-xgaase. ⁹Eēm hààraa máána hāa sam ko kúrúa xg'lara kam ko chòò tamas kgoaraku sa wèea ne ēe ko komsana Me ne koe óága. ¹⁰A ba a kò kaim peresiti bam gha ii dis ntcōó-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòman aagu di sa

¹¹Káí zi gúú zi xae ga ncēes gúús ka nxàe, igaba xae ga ma bîría tchàno-tchano tu u sa qari si i, kómá tu q'āa tama khama. ¹²Ncēe x'aè ka tu ga kò xgaa-xgaa-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'ēem khòèm tseegu dis tshoa-tshoase-q'ooos Nqarim di kg'uiian di sa gha gaicara xgaa-xgaa tu u ba qaa. Bîlan tu ko qaa, a qari tc'òoan qaa tama. ¹³Wèém khòèm ēe ko bîlan cgoa xáròè ba qanega cg'áré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xgaa-xgaan ka kg'anoè tama. ¹⁴Igaba i qari tc'òoan kaia ne di i; nxāakamaga ne kò kúrú xám m khama ne ko ēe qāè ii sa ēe tshúú iis koe q'aa-q'aa.

6 ¹Gaa domka méé ta tc'ää di zi gúú zi ēe ta kò Krestem ka xgaa-xgaase zi tcg'oara guu naka taa còoka kaia qōd. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: káà hùì zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòmàn di sa hēé, ²tcguù-tcguukuan ka xgaa-xgaakuan di sa hēé, naka tshàuan tòò cgaekuan di sa hēé, naka x'ooan koe téean di sa hēé, naka chōd tamas xgàrakus di sa hēéthēé e. ³Nqarim kòò kgoara máá ta a ne ta gha ncēes gúú sa kúrú.

⁴⁻⁶Ka nea ga ntama ma gane ēe kò gane di dtcòmàn aagua hāa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncēe kò c'ēe x'aè ka Nqarim di x'áàn máàè, a kò nqarig'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qāèan hēé naka hààko x'aèan di qarian hēéthēé xám ne, ncēe ko gane di dtcòmàn aagu ne. Thamka tama i hāa, chìbian koe tcóósean koe ne gha úúè sa. Nxāata i kò ii ne ne gha ko Nqarim dim Cóa ba gaicara xgàua mááse, a ko saucgae sa tcāà Me khama.

⁷Ncēe nqōóm kò ko gam koe ko ntcāa túú tshàan ko kg'áà, a ēe ko gaam koe xhàrà ne tc'ōoan cgoa hùì nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'eekg'aikuan hòd. ⁸Igaba ēem kò dxàman hēé naka tc'ēese tama tsōman hēéthēé ka tsōm cgaeè nem káà hùì me e, a ba a cgúfkuan ka tééa máàè, a ba a gha còò dis ka dàdè.

⁹Ncàm-ncamsa tuè, ncēeta xae ga ko ma kg'ui igaba xae cgáé zi gúú zi kgoarasean di zi koe gatu koe kaisa tcoman úúa hāa. ¹⁰Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga ēe tu kúrú hāa tsééan hēé naka ēe tu Nqari ba x'áa hāa ncàmkuan hēéthēé c'úúa hāa tite. Ncēe tu kò tcom-tcomsa ne kúrúa máána hāa, a tu a ko qanega tsééa máá ne ka. ¹¹Kaisase xae ko tc'ēe, gatu ka c'ēm wèém gha ncēe zi gúú zi koe tcāà tcáo sa, nakam gha nxāakg'aiga còò dim x'aè ba sí hàà, naka tu gha nxāasega ēe tu nqòda hāa zi gúú zi ka cg'oè-cg'oeè. ¹²Kg'amka tu gha ii sa xae tc'ēe tama, igaba xae ko tc'ēe, gane ēe kò dtcòm sa hēé naka qád tcáo sa hēéthēé sara koe guu a Nqarim ka ne nqòðkaguèa hāa zi gúú zi máàè ne tu gha serè sa.

Nqarim dis nqòðkaguku sa tseegu si i

¹³Eēm kò Nqari ba Abrahama ba nqòðkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'lòès ka gaise, cúí khóè ga káà a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e, ¹⁴a máá: “Tseegukar gha ts'ee-ts'eekg'ai tsi, a kái tsgōo-coan máà tsi,” témé. ¹⁵Me kò Abrahama ba qád tcáoan cgoa qāà, a ba a kò ncēm dàòm ka ēem kò Nqarim ka nqòðkaguèa sa hòd.

¹⁶Khóèa ne ko kuri ēe gaan ka kaia hāan ka gaise, si ko gaise sa ēe ko nxàèè sa qari-qari a wèè ntcoekuan ga kaàkagu khama. ¹⁷Gane ēem ko nqòðkagua hāa^a nem ko Nqari ba qāèse x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma

a 6:17 *gane ēem ko nqòðkagua hāa* - Gerika sa ko máá: “gane ēem ko nqòðkagua hāa ne gha máàè e,” témé.

nem cuiskaga kúrúa k̄abi tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòðkaguku sa gaisean cgoa càù. ¹⁸Nqari ba cuiskaga tshùù-ntcōan nxàe tite. I **Gam di nqòðkagukuan hēe naka gaisean hēéthēea** cam sara gùu sara kúrúa k̄abiè tite sara a. Nqarim koe ta bèea síia hãa, **q̄ã q̄gái koe ta gha hãa ka**. Gam di nqòðkagukuan méé i qarika korè ta a, naka ta gha nxãasega cookg'aia ta koe hãas nqòð sa qgóóa qari. ¹⁹Tcáóa ta ko qgóóa tòðs gúús^b khama ta ncēes nqòð sa úúia hãa. Ncēes nqòð sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe síí, qgáím q'aa-q'aakom di c'ēe xòèan koe. ²⁰Ncēe Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncēe gatá ka tc'ãa a qòða hãa ba. A ba a kò chòð tamase kaiaam peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'àèan koe guu a.

Peresitim Meleki-seteke ba

7 ¹Ncēm Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hãam Nqarim dim peresiti me e. Eēm kò Abrahamama ba x'aiga xu ncōos koe tàà, a ko k̄abise kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'ee'g'ai me. ²Me kò Abrahamama ba **ēm kò ncōoan koe sēea hãa** gúúan wèé koe cúís tshàu-q'oo sa máà me. Tc'ãà dis kas ko Meleki-setekem dis cg'òè sa nxàeas kò k̄abiè ne máá: “Tchànoan dim x'aiga ba,” témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxãa sa máá: “Tòókuan dim x'aiga ba,” témé. ³**Gam ka góósea hãa gúú ga kãa a:** kg'ád xòða ba ka ga hēe kana dxàe xòða ba ka ga hēe kana qhàða ba ka ga hēéthēe e, ábàèam hãa kana x'óóam hãa cáím gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chòð tamase peresiti me e.

⁴Tc'ēe-tc'ēese naka bóð ntam ma kaia hãa sa, gatá ka tsgōosem Abrahamam ga ba kò ēem kò ncōos koe tàà a sēea hãa gúúan ka cúís tshàu-q'oos dian máà me koe ga. ⁵Xu kò ēe xu khòè xu Lefim dis x'áé-q'oos di xu, ncēe peresiti ii xu ka i ko x'àèan koe qaase, cúís tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khòèan (ncēe gaxu di qōean) koe sèè sa, gatà ne ma gane igaba thēé Abrahamam ka tsgōose-coa ne e igaba. ⁶Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'oos koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúís tshàu-q'oo sa sèè, a kò ts'ee-ts'ee'g'ai me, Abrahamam ncēe kò **Nqarim ka gúú zi** nqòðkaguèa hãa ba. ⁷Ntcoekuè tama ia, ēe nqāaka hãa ba ko kuri ēe kaia hãam ka ts'ee-ts'ee'g'aiè sa. ⁸**Peresiti xu** kò ko cúís tshàu-q'oo sa máàè. Igaba xu gha wèé xu peresiti xu x'óó, **Meleki-setekem** cúím oose, si ko **Nqarim dis Tcgāya sa** nxàea tseegukagu, kg'òèam ko hãa sa, témé khama. ⁹Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncēe ko **gam ka tsgōose-coa ga ne ka** cúís tshàu-q'oos dian máàè ba kò Abrahamam koe guu a **Meleki-seteke ba** cúís tshàu-q'oo sa tcg'òða máá, témé. ¹⁰Eēm

b 6:19 qgóóa tòðs gúú sa - Gerika sa ko máá: “ankare” témé. Ankare sa skepe sa ko qgóóa tòðs gúú si i.

kòo Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba *ncêe tchànose ta kò ko nxàe e*, nem kò gam ka tsgõosem Abrahamam dim tc'áróm koe hãa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian méé i Lefim dis x'áé-q'oos di khòèan ii, témé, *i kò ncêean Aronem di x'áè-kg'áman ga a thée*. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tsééan *chòò tama qgóóa-máákuan óága di* xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'ëem peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe guuam ga hãa sa, Aronem di x'áèan ka tamase. ¹² Ncêè peresiti xu ko ma tòóa xùrikus kò ko kabiè ne méé i gataga thée x'áèan góá kabiè. ¹³ *Gatá dim X'aigam* ncêe zi gúú zi ko Gam ka nxàèè ba táás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséé ta ga hãa. ¹⁴ Q'áasea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba ès qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí gúú ga peresiti xu ka nxàe.

¹⁵ Ncêè c'ëem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòðsea hãa, nes ko *ncêe xae ko nxàe sa* qàèse x'áíse: ¹⁶ khòèan di x'áèan kam kò táá peresiti ba kúrú, igaba chòò tamas kg'òès di qarian ka a khama. ¹⁷ *Nqarim dis* Tcgäya sa ko ncêe sa nxàea tseegukagu a ko máá:

“Chòò tamase Tsi Peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”

témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'áèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama i kò tcg'òòè.

¹⁹ Moshem di x'áèa ne kò táá Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara khama. Igabagam ncêeska Nqari ba cgáés nqòò sa óágara máá taa hãa, ncêe ta gha gaas koe Nqarim koe cúù-cuuse sa.

²⁰ *Nqari ba* kò gaisean tséékagu. C'ëe xu peresiti xu kò táá gaisean cgoa peresitian koe tòòè, ²¹ igabam kò *Jeso ba* gaisean cgoa peresiti ba tòòè, èem kò Nqari ba birí Me a máá:

“X'aigam *Nqari* ba gaisea hãa,

a cuiskaga tc'ëea kãbia hãa tite,

Tsi gha chòò tamase Peresiti Tsi i,”

témé ka. ²² Ncêes gaises domka ta tseegukaga q'ana hãa, Jeso ba gha cgáés qáé-xg'aes èe nxàèèa hãa sa kúrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgáè-kg'am xu táá hãa, *c'ëe xu ko x'óó ne xu kò ko c'ëe xu tòòè khama*. Gaa domkaga xu kò kái xu peresiti xu hàna hãa. ²⁴ Igabam ko *Jeso ba* Gam dis tséés peresitian di sa chòò tamase kúrú, chòò tamasem gha hãa khama. ²⁵ Gaa domkam qarian úúa hãa, wèéa ne èe ko Gam koe guu a Nqarim koe cúù-cuuse nem gha chòò tamase kgoara di i, còrèam gha máá ne kam chòò tamase kg'òèa hãa khama.

²⁶Kg'ano-kg'anosa a, ãeta iim peresitim kaia ba ta ga úú sa: ncêe tcom-tcomsa, a chîbi úú tama, a q'ano, a chîbi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba. ²⁷C'êe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wèe cámi kam ga kg'aia gam di chîbian domka dàda-mááku sa kúru a nxáwa khòe ne domka c'êe sa kúru sa. Cúis dàda-mááku sam kò wèe khòean di si i domka cúi q'oro kúru, ãem ko dàda-máákus iise tcg'dòse ka khama. ²⁸Moshem di x'àean koe i ko guu a kg'amka khòean nxára tcg'dòe a kaia peresitian kúru; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncêe kò x'àean ka kháoka hàà ba Cóa ba nxára tcg'dó, ncêe ko chòd tamase Nqarim di tséean xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáe-xg'ae sa Nciís Qáe-xg'aes ka cgáe si i (8–9)

Kreste ba kaim Peresiti Me e

8 ¹Cgáes gúus ncêe koe xae ko nxàe sa ncêe si i: kaim peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèem dim kg'ám x'òam xòe dis ntcóo-q'oos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcóoa-ntcòe ba, ²ncêe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu dim nquum Nqarim ka kúruèa ba, khòean ka tamase.

³Wèem peresitim kaia ba nxára tcg'dòèa hãa, nxáasegam gha aba zi hée naka dàda-máákuan ko kúruèe zi kg'oo-coa zi héethée Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàdm ka i ko qaase, gataga méem thée gatá dim Peresiti ba **Nqarim cookg'ai koem gha** úús gúu sa úúa hãa sa. ⁴Ncèe nqóomkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'dó xu peresiti xu c'êe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'àe-kg'áman ko gatá méé domka. ⁵Eè xu ko kúru tséean peresiti dia nqarikg'ai koe ko kúruèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncêe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eè kò xgàuèkom còrè-nquu bam gha Moshe ba kúru dim x'àe ba hàà kam kò Nqari ba q'áakagu me a máá: “Kúru méé tsi nakas wées gúu sa èe tsi kò xàbim tc'amkg'ai koe x'áíèa hãas khama ii,” témé. ⁶Igabagam ncéeska Jeso ba Nqari ba hée naka khòe ne héethée xg'aeku koe téé-tèe, a ncèem dàdm ka nciís qáe-xg'aes ka cgáe sa kúrua hãa. A ba a gataga thée gaxu dis tsées ka cgáe sa máàèa hãa. Eè ko Nqari ba kãbas qáe-xg'ae sa kúru, kam kò nciís qáe-xg'aes di zi gúu zi ka cgáe zi **khòe ne** nqòokagu khama.

⁷Ncèe tc'aa dis qáe-xg'aes kò xg'ao káa chîbi sa ii, nes ga kò xg'ao cámi di sa táa qaaèa hãa khama. ⁸Igabagam kò Nqari ba Gam di ne khòe ne koe chîbian hòd, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá:

“Bód, x'àe ba gha hàà,

Iseraele di ne khòe ne hée naka Juta di ne khòe ne héethée
cgoar gha kãbas qáe-xg'ae sa kúru ba.

9 Si ncēes qáé-xg'aes k̄aba sa cuiskaga ncíis qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgōose ga xu cgoar kò kúrúa hãa sa,
ēer kò qgóó x'òà xu a tc'āà-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'dóó xu ka.
Qáé-xg'aes ēer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama
khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

10 Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra
Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncēe sa:
Tc'ēea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'ámán tcāà,
a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòó o.
Gane díim Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

11 Me cuiskaga díim ga ba gane xg'aeku koe tēe
naka gam ka c'ēe ba xгаа-xгаа hãa kana bírí mea hãa naka máá,
'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.
Wēea ne ga gha q'āa Tea hãa khama,
cg'árém koe guu a tshoa-tshoa
a síí kaiam koe chòò koe.

12 Gane di chìbian koer gha thòò-xama máá ne,
a cuiskaga gaicara gane di chìbian ka tc'ēe-tc'ēesea hãa tite khama,"
tam méé.

13 Eēm ko máá, ncēes **qáé-xg'ae** sa k̄aba si i, témé kam ko Nqari ba máá,
tc'āà di sa ncíí si i, témé. Si gha gúús ēe ncíí a cg'āa-cg'anasea hãa sa
kháóa cgáéga kaà.

Nqōómkg'ai koe hēé naka nqarikg'ai koe hēéthēé còrèa ne

9 ¹Tc'āà dis qáé-xg'ae sa kò khòèan méé i ga ko ma còrè di x'áè-
kg'ámán úúa hãa, naka còrèèkom qgái ba hēéthēé e. ²Còrè-nquum
cám q'oo ba kò kúrúè, me kò tc'āà dim q'oo ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa
dis gúús ko tòóès gúú sa hēé, tafole ba hēé, naka ts'ee-ts'eekg'aièa hãa
péréan hēéthēé úúa hãa. Me kò gaam qgái ba, 'Tcom-tcomsam qgái ba'
ta ma tciìe. ³Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgái ba
hàna, ncēe kò gam qāá koe cáim dim q'oo ba úúa hãa ba, me kò gaam
q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciìe. ⁴A ba a kò gautan
cgoa kúrúèam altaram qāè hìim xg'āò gúúan ko gaam koe dàòè ba hēé,
naka gautan cgoa tcg'áùèam káá-dxoom qáé-xg'aes di ba hēéthēé úúa hãa.
Me kò gaam káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúrúèam kubi-dxoom
tc'ōoan^c kò úúa hãa ba hēé, naka Aronem dim dxòm ncēe kò tōaran ka
tsòm cgaeèa ba hēé, naka tafole di sara nxōá sara tc̄aba sara, ncēe kò
x'áè-kg'ámán gasara koe góá tòóèa hãa sara hēéthēé úúa hãa. ⁵Gaam
káá-dxoom qáé-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-seres cáim moengele

c 9:4 tc'ōoan - Gerika sa ko "mana ne" témé.

tsara x'áàn di tsara di sa hàna, Kherubime ta ko ma tcièè tsara, ncèe kò tçgàmà tsara cgoa kò qgóóa-máákuan dis ntcóó-q'oo sa qábìà tcana hãa tsara. Igabaga ta ncèeska ncèe zi gúù zi ka qáòse kg'uia hãa tite.

⁶Wèè zi gúù zia kò ko ncèem dàòm ka kg'ónòè. Xu kò peresiti xu wèè x'aè ka tchàa dim còrè-nquum, tc'ãa dim q'oo koe tcàa a gaxu di tsééan kúrú. ⁷Igabagam kò ko cãm dim q'oom koe, kaim peresitim cúim ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcãa. A ba a kò ko **wèè x'aèan ãem ko tcãa ka gabá hée naka khòè ne c'úua hãase kúrú hãa chìbian hēéthēé domka sí** ko tçg'òó c'áðan cgoa tcãa. ⁸Me kòo Tcom-tcomsam Tc'èe ba ncèem dàòm ka x'ái, kaisase ts'ee-ts'eekg'aièam qgáim koe ko síim dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ãa dim hãas noose. ⁹Si ncèe sa x'ái si i ncèem x'aèm koe ko úú ta a sa. A sa a ko x'ái, èe tçg'òòèa hãa zi aba zi hée naka máaku zi hēéthēéa cuiskaga còrè-kg'aom di tcáóan tchàno-tchanoa hãa tite sa. ¹⁰Kg'amaga zi x'áè-kg'ám zi i, tc'òo sa hēé, kg'áa sa hēé naka tãaka zi dàò zi q'ano-q'anosean hēéthēé di zi. A zi a tcáós q'oo di tama zi x'áè-kg'ám zi i, èe x'aè ka cúí kò ko tséé zi, Me gha nxãakg'aiga sí Nqari ba wèè zi gúù zi k̄aba-k̄aba.

¹¹Igabam kò Kreste ba kaim peresitim khama ma hàà, qãè zi gúù zi ncèe hààra hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchàno iim **còrè-nquum** koe tcãa, ncèe khòè tshàu ka tshòèè naka ncèem nqòómkg'ai di tama ba. ¹²Piri kana ghòè-coan di c'áðan cgoam kò táá tcãa, igabam kò cúí q'oro hēé naka còo di sa hēéthēé Gam di c'áðan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãa, a ãem dàòm ka chòò tamas kgoaraku sa óá. ¹³Ncèè pirian hēé, naka ghòè-xòðan hēéthēé di c'áðan hēé naka ghòè-coan di tháúan hēéthēé kò ko q'ano tama khòèan koe cgáìe a cgàa ba q'ano-q'ano, **i khòèan k̄abise a gaicara X'aiga ba còrè**, ¹⁴ne ia gha nxãaska Krestem di c'áðan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncèe kò chòò tamam Tcom-tcomsam Tc'èem ka Nqarim koe káà chìbi iise máàse ba, a kò x'ooan koe ko úú zi tséé zi koe gatá di tcáóan q'ano-q'ano ba, nxãasega ta gha kg'òèa hãam Nqari ba kúrúa máá ka.

¹⁵Gaa domkam **Kreste ba** k̄abas qáé-xg'ae sa ógara hãa, ncèem gaas koe khòè ne hēé naka Nqari ba hēéthēé xg'aeku koe téé-tèe sa, nxãasega ne gha gane èe tciìèa hãa ne nqòòkaguèa hãas gúùs èe x'óóa guuèa sa chòò tamase q'òò ka. Me Kreste ba x'óóa hãa, nxãasega ne gha **gaa ne khòè ne** tc'ãa dis qáé-xg'aes koe kúrúsea hãa chìbian koe kgoaraè ka.

¹⁶Eè x'óóa hãam khòèm ka góá a qàùèa hãas tçgãyas, ncèe gam di kg'uian úúa hãa sa méés x'óóam hãa sa x'ái naka saa nxãawa tséékaguè. ¹⁷Tçgãyas èe x'óóa hãam khòèm di x'áè-kg'ámán úúa hãa sa, èem khòèm kòo x'óó ne cúigas tséé ga si i khama, igaba èem khòèm kg'òèa hãas nooses káà qari si i. ¹⁸Gaa domkas kò tc'ãa dis qáé-xg'ae sa c'áðan ntcãaguè tamas cookg'ai koe káà qari si i. ¹⁹Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba èem kò ncãa wèè ne khòè ne wèem x'áè-kg'ám èe x'aèan koe guua hãa

ba xгаа-xгаа xg'ara ne, ghòè-coan hēé, naka pirian hēéthēé di c'áðan sée a tshàan cgoa tcg'omea xg'ae, a qáðm hìim hisopo ta ko ma tciie ba hēé naka ncoàm x'ábà ba hēéthēé tséékagu a tcgāya sa hēé naka wèé ne khòè ne hēéthēé gaan cgoa cgái, ²⁰a ba a máá: “Èem kò Nqari ba x'àè tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáé-xg'ae **sa ko tc'àmà-tcēekg'am** c'áðan ga a ncēe e,” témé. ²¹A ba a kò thēé gaam dàðm èem cúim kaga c'áðan cgoa xgàùèkom còrè-nquu ba hēé naka wèé zi gàba zi èe kò còrèan koe tséékaguè zi hēéthēé cgái. ²²Tseeguan kaga i ko x'àèan koe qaase khama, wées gúùs gha c'áðan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'èe zi gúù zi c'áðan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áðan kò ntcāaguè tama ne i chìbian di qgóóa-máákuan kàà a.

Krestem dis dàða-mááku sa ko chìbian séèa tcg'òó

²³Gaa domka i kò ko qaase, gúù zi **ncēe nqōómkg'ai koe hàna**, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncēeta ii dàða-máákuan cgoa q'ano-q'anoè sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gúù zi **nqōómkg'ai di** dàða-máákuan ka cgáéan qaa. ²⁴Kreste ba kò táá khòèan tshàu ka kúrúèam còrè-nquum, ncēe tseegu dim còrè-nquum nqarikg'ai koe hànam dim sòm-c'ana iim koe tcāà khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'áró sí, a ba a ncēeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hāa. ²⁵Gatagam kò táá nqarikg'ai koe sí, nxāasegam gha téé a gaa koe kái q'oro dàða-máákus iise tcg'òóse ka, ncēem ko kuri kaim peresiti ba hēé khama, èem ko wèém kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcāà a c'áðan ncēe gam di tama úú ka. ²⁶Nxāata i kò ii nem ga kò xg'ao nqōóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a kái q'oro xgàrasea hāa khama. Igaba ncēe i ii khama, cúí q'orom x'áisea hāa x'àèan chòè-q'oo koe, nxāasegam gha dàða-mááku sa tcg'òóan ka chìbian kaàkagu ka. ²⁷Ncēe i ma khòèm cookg'ai koe ma tòóèa khama, cúí q'oro méém x'óó, naka èes qāa q'oo koe xgàràè, ²⁸khamagam kò thēé Kreste ba èeta iim dàðm ka cúí q'oro dàða-máákus iise tcg'òóè, nxāasegam gha kái ne khòè ne di chìbia séèa tcg'òó ka. Me gha kabise a hàà gaicara cām di sa x'áise, hààm gha khòè ne di chìbian séèa tcg'òó dise tamase, igaba gane èe qāà Mea hāa ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàða-máákua nea cgáé e (10)

10 ¹X'áè-kg'áman **Juta ne dia** qāè zi gúù zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'áró-tc'áro tama a. **Ncēe x'áè-kg'áma** nea cuiskaga Nqarim koe ko cúù-cuuse khòèan chìbian koe chòè tamase kgoara hāa tite. Gaa domka i ko qaase, dàða-mááku zi méé zi wèé x'àè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa. ²Ncēè Nqari ba ko còrè ne khòè ne kò

xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chìbian koe q'ano-q'anoèa hãa, nxãasega i gha gane di tcáóan táá chìbi-chibi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàòà-mááku zi téékaguèa hãa. ³Igaba zi ko ncēeska ncēe zi dàòà-mááku zi wèém kurim q'oo koe khòè ne gane di chìbian ka tc'èe-tc'èe. ⁴Ghòè-xòòan hēé naka pirian hēéthēé di c'áòà ne cuiskaga khòè ne di chìbian xg'aàra tcg'òòá hãa tite khama.

⁵Gaa domkam kò **Kreste ba** nqõómkg'ai koem ko hàà ka **Nqarim ka** máá:

“Qhàea-mááku zi hēé
naka mááku zi hēéthēé
Tsi kò tc'èe tama,
igaba Tsi kò tc'áró ba máá Te.

⁶ Dàòà-mááku zi dàòèko zi hēé
naka dàòà-mááku zi
chìbian ko tcg'òòá mááè zi hēéthēé
Tsi kò táá qāè-tcao máá.

⁷Ra kò nxãaska máá:
‘Nqariè, ncāa ga Ra a,
Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,
ncēe i **Tsari zi** Tcgāya zi koe
Tíí ka ma góásea hãa khama,’ témé,”

tam méé.

⁸Tc'áà dis kam kò máá: “Qhàea-mááku zi hēé naka mááku zi hēé naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hēé naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òòá mááè zi hēéthēé Tsi kò tc'èe tama, a Tsi a kò táá qāè-tcao máá zi,” témé. A ba a kò ncēe sa nxàe, ēeta zi kòò ma x'áèan koe qaase igaba. ⁹A ba a kò nxãaska máá: “Ncāa ga Ra a, Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,” témé. **Ncēe kg'uiian kam** kò ko tc'áà **di zi dàòà-mááku zi** sée a dxuukg'ai za tòó, nxãasegam gha gaa zi téé-q'oo koe hàà **tcg'òóse a Gam dim tc'áróm cgoa** cam dis **dàòà-mááku** sa kúrú ka. ¹⁰Jeso Krestem dim tc'áróm ncēe kò cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, **Nqarim** ncàma hãa sam kò kúrú khama.

¹¹Wèém peresiti ba ko cáman ko ma xùriku khama ma gam di tsééan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi **ncēe zi dàòà-mááku zi** cuiskaga khòèan di chìbian xg'aàra tcg'òòá hãa tite.

¹²Igabagam kò Kreste ba cúís dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncēe gha chòò tamase hãa sa, a ba a kò síí Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóó. ¹³A ba a gaam x'aèm ēem koe guu a Gam di ne cg'òo-kg'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqāaka tcāàè sa qāàa hãa. ¹⁴Gane ēe ko kúrúè a q'ano nem kò cúís dàòà-máákus cgoa chòò tamase kgoara khama.

¹⁵Me ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba gatá koe thēé ncēe sa nxàea tseegukagu. Tc'áà dis kam ko Nqari ba máá:

¹⁶ “Hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra
gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncēe sa:
Tiri x'áè-kg'áma ner gha tcáóa ne q'oo koe tcāà,
a Ra a gha tc'ēea ne q'oo koe góá tòó o,”
témé.

¹⁷A ba a gaicara máá:
“Cuiskagar chibia ne hēé
naka gane di zi tséé zi cg'āè zi hēéthēé
ka tc'ēe-tc'ēese tite,”

témé. ¹⁸Ncēè ncēe zi guú zi ka i kò khòèan qgóóa máàèa hāa, ne i
nxāaska dàòà-máákuan chibian di gaicara qaase tama.

Hààn ta Nqarim koe cùu-cuuse

¹⁹Tíí qōe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'áðan domka kgoarasea
hāase kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcāà. ²⁰Jeso ba q'aa-q'aakom
qgáim ncēe Gam dim tc'áróm iim koe guu a kaḅam dàòm kg'òèan di ba
xgobekg'ama máá taa hāa khama. ²¹Ta kaim peresitim Nqarim dim
nquu ba tc'āà-cookg'aia hāa ba úúa hāa, ²²ke hààn ta Nqarim koe q'ano-
tcáóan cgoa cùu-cuuse, cg'òea hāas nqòòs dtcòmān di sa úúa hāase, tcáó
zi chibi bóðsean koe guu a q'ano-q'anoèa^d hāa zi hēé, naka tc'áróan
q'ano tshàan cgoa xg'aàèa hāa hēéthēé cgoa. ²³Gaam ēe nqòòkagu taa
hāa ba tcom-tcomsa Me e, ke hààn ta nqòòs ncēe ta gatá dis ii sa nxàea
hāas koe qarika qgóó, ntcāa-ntcāè tamase. ²⁴Hààn ta gatá ka c'ēe ne ta
ga ma ntcāms ka tc'ēe-tc'ēese, naka i gha nxāasega ncàmkuān hēé naka
qāè zi tséé zi kúrúān hēéthēé càuse. ²⁵Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan
chòòkagu guu, ncēe ne ko c'ēe ne kuri hēé khama, igaba méé ta korèku,
naka ta kaisase gatà hēé, ēem ko ma X'aigam dim cámi ba ma cùu ta ko
ma bóò me khama ma.

²⁶Ncēè tseeguan ta q'ana hāa igaba ta kò ko hòòga chibian x'āèa máá
a ko kúrú, ne i cúí dàòà-máákuan chibian di ga hāa tite, ²⁷igaba q'áò-
q'aosas xgàraku sa hēé naka xgóàm c'ee ba hēéthēé cúí ga gha hāa, ncēe
gha ntcoe-kg'ao ne cg'òo o. ²⁸Ncēè c'ēm khòèm kò Moshem di x'áè-
kg'áman ntcoea hāa, i cámi kana nqoana téea-máá-kg'aoan di kg'uian
ko ncēes guú sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'òòè, thòò-xama mááè
tamase. ²⁹Kháé nxāaska ncēè c'ēm khòèm kò Nqarim dim Cóa ba nāá
c'āa-c'ana ne? Khòèm ncēe ko qáé-xg'aes di c'áðan cg'āa-cg'ana iise séé
ba, ncēm kò gaan ka q'ano-q'anoè e? Khòèm ncēe ko cgómkuān ko máá
ta am Tc'ēm koe bóò-boose ba? Tc'ēe naka bóò, nta noose i gha gam di
xgàrasean ma kaisase tshúua máá me sa! ³⁰Gaam ēe ko máá: “Tshúuān

d 10:22 *q'ano-q'anoèa* - Gerika sa ko máá: cgái-cgaièa hāa. Ncēe sa ko máá, Jesom di
c'áðan ka cgái-cgaièa hāa zi.

kābi máá sa Tiri si i, Ra gha surutaa kābi,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga **Nqarim dis Tcgāya sa máá:** “Nqari ba gha Gam di ne khòè ne xgàra,” témé khama. ³¹Nqarim kg'òèa hāam tshàu q'oo koe cg'áéa tcāa sa q'ádò-q'aosas gúú si i.

³²Tc'āā di xu cáń xu ěem kò Nqari ba x'àa ba máa tu u xu ka tu tc'ěe-tc'ěese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncōos thòðkas koe hāa, igaba tu kò qarika tēe. ³³C'ěe x'aè ka tu kò ko khòè ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàràè, ne kò c'ěe x'aè ka c'ěe ne khòè ne ncěem dàòm ka qāèse qgòòè tama, tu kò gane cgoa hāa a ko hùì ne. ³⁴Gane ěe qáèèa hāa ne tu kò thòð-tcaoa máá, a tu a kò ěe tu kò gatu di zi gúú zi xhùu cgaeè ka, qāè-tcaoan cgoa séèa mááse e, nqarikg'ai koe tu qāè zi gúú zi chòð tamase hāa zi úúa hāa sa tu q'ana hāa khama. ³⁵Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hāa tcoman aagu guu, ncěe kaisas kābi mááku sa úúa hāa a. ³⁶Qarika méé tu tée sa ko qaase khama, nxāasega tu gha Nqarim kò nqòðkagu tua hāa sa hòð ka, ěem ko tc'ěe sa tu kò ko kúrúa xg'ara ne.

³⁷ “Gaam ěe ko hàà

ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe hàà,
a āo tite khama.

³⁸Tiri ne khòè ne ěe tchàno ii

nea gha dtcòm̄s ka kg'òè,
igaba ncěè c'ěem khòèm kò ko
dtcòm̄s koe tééa ðibi

ner cuisakaga gaam ka qāè-tcaokaguè tite.”

³⁹Igaba ta gatá khòè ta ěe dtcòm̄s koe tééa ðibia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm̄ sa úúa hāa a kgoaraèa ta khòè ta a.

Dtcòm̄ sa (11–12)

11 ¹Dtcòm̄ sa ěe tsi nqòða hāa zi gúú zi koe tcoman úú si i, naka ěe hòðse tama zi gúú zi hàna hāa sa q'āa sa hěéthéé e. ²Ncíi kuri di ne khòè ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm̄s domka qāè zi gúú zi nxàe.

³Dtcòm̄s ka ta ko bóða q'āa, wěém nqóò ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hāa sa, nxāasegas gha ěe ko hòðse sa ěe hòðse tama zi koe guu a kúrúè ka. ⁴Dtcòm̄s kam kò Abele ba Kainem dis dàða-máákus ka qāès dàða-mááku sa Nqari ba kúrúa máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànóm khòèm iise bóðè, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qāèse kg'ui khama. A ba a ko x'óóam hāa igaba qanega dtcòm̄s koe guu a kg'ui.

⁵Dtcòm̄s kam kò Enoke ba **ncěes kg'òès koe** séèa tcg'òóè, nxāasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khòè ga táá hòð me, Nqari ba kò séèa tcg'òó mea khama. **Nqarim dis** Tcgāya sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ěem ko séèa tcg'òóès cookg'ai koem kò nxāakamaga Nqari ba qāè-

tcaokagua hãa témé khama. ⁶Dtcòmš ka oosem khòè ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite. Wèém khòèm ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm, Nqari ba hãa, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kãbi sa khama.

⁷Nqari ba kò qanega bóðè tama zi gúù zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòmš ka Nqari ba komsana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò **dtcòmš** koe guu a nqõó ba chibi-chibi. A ba a kò dtcòmš koe guu a tchànóm iise Nqarim ka bóðè.

⁸Dtcòmš kam kò Abrahamama ba ãem kò tciìè ka komsana, a tcg'oa a ba a nqõóm ãem gha kháóa hàà q'òòm koe qõð, gatàm kò ma qõòm ko qgái c'úúa hãa igaba. ⁹Dtcòmš kam kò nqòðkaguèam kò hãam nqõóm koe cg'áè-khoem khama ma x'àè. Xgàuèko nquu-coan koem kò x'àè, tsara kò gataga khòè xuku tsara Isaka tsara Jakobea tsara thëé gaa koe ga x'àè, ncëe ko Nqarim koe cúíta iis nqòðkaguku sa hòð tsara. ¹⁰Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa hãam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncëe gam ðim kúrú-kg'ao ba hëé naka tshào-kg'ao ba hëéthëé Nqari ii ba.

¹¹Dtcòmš kam kò Abrahamama, ãetam kò ma gãesea hãa a cóá úú tite, si Sarahs ga sa cóá ábà tama igaba qarian hòð a cóán úú, Gam ãe kò nqòðkagu mea hãa ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóða hãa khama.

¹²Ncëem khòèm cúím, ncëe kò x'oos qàè koe hãam, koe ne kò guu a kái ne tsgõo-coa ne hãa, ncëe gane di kái-q'ooan nqarikg'ai di tçonðan hëé, naka tshàa-dxooan-kg'ám di gómán di **nxõá-coan** ncëe nxáráse tite hëéthëé di kái-q'ooan khama noo ne.

¹³Wéé ne khòè ne ncëe ne kò dtcòmš úúa hãa a ko x'óó. Eë ne kò nqòðkaguèa zi gúù zi ne kò táá hòð, igaba ne kò nqúù ka zi hãase bóð zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea hãase ne kò nxàè, nqõóm koe ne dàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa. ¹⁴Eëta ko méé ne khòè ne ko x'ái, c'ëem nqõóm x'áè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama. ¹⁵A kò táá nqõóm ãe ne kò gaam koe guua hãam ka tc'ëe-tc'ëese. Gatà ne kò xg'ao hëéa ne ne ga kò xg'ao kãbise ne gha di x'aèan úúa hãa khama. ¹⁶Igaba ne kò ãem nqõóm ka qãem nqõóm nqarikg'ai di ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa domkaga gane ðim Nqari ba ta ma tciìèan ka sau-cgaekaguè tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòda máá nea hãa khama.

¹⁷Dtcòmš kam kò Abrahamama, ãem kò Nqari ba kúrúa bóð me ka, Isaka ba dàða-máákus iise tcg'óó. Me kò gaam ãe kò nqòðkaguèa hãa ba gam ðim cóám cúise ábàèa hãa ba dàða-mááku sa kúrú cgoa ka hëé, ¹⁸ãetam kò ma Nqari ba bìrí mea hãa a máá: "Isakam koe tsi gha guu a ncëer nqòðkagu tsia hãa tsgõo-coan úú," téméa hãa igaba. ¹⁹Nqari ba ãe x'óóa hãa nem gha ghùì di qarian úúa hãa, sam kò Abrahamama ba bìrísea hãa khama. Si ko ncëe sa c'ëem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòð, témé.

²⁰Dtcòmš kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'eekg'aikuan Jakobea tsara Esaua tsara nqòðkagu.

²¹Dtcòmš kam kò Jakobe, ěem ko x'óós cookg'ai koe wèè tsara cóá tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'eekg'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qari-qarisea hāase, Nqari ba dqòm.

²²Dtcòmš kam kò Josefa, x'óóm gha di x'aèan ko cúù ka, Iseraele di ne khóè ne dis qòos Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'àè-kg'ámán nda méé ne gam di c'óá xgubu-xgubuan úú di máá ne.

²³Dtcòmš ka khara kò Moshem ka xòò ga khara táá x'aigam di x'àè-kg'ámán *wèé xu cóá xu méé xu cg'òòè di* bèe, a khara a kò ěem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoean chóm me, t'òèm cóá me e sa khara kò bóòà hāa khama.

²⁴Dtcòmš kam kò Moshe ba, ěem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tciìe sa xguì, ²⁵a kò táá xòm x'aèan ka chìbian di karean tc'óós koe máàse, igabam kò Nqarim di ne khóè ne cgoam gha xgàràe sa nxárá tcg'òòà mááse. ²⁶Gatagam kò hààkom x'aèm dis máàkus koe tòón tcg'áíá hāa, khamam kò Krete bam gha xgàrasea máá sa biríse, a ba a kò ěe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hāas x'ai si i. ²⁷Dtcòmš kam kò x'aigam di xgòàn bèe tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam ěe hòòse tama bam kò qg'óóà qari khama, bóò Mea kò hāa khóè khama ma. ²⁸Dtcòmš kam kò Paseka dis kòè sa kúrú, a c'áðan *méé i nquuan-kg'ám koe* cgàìè di x'aèan tcg'òó, nxāasegam gha moengelem cg'òookus di ba táá tc'āà a ábàèa cóán Iseraele di cg'òo ka.

²⁹Dtcòmš ka ne kò *Iseraele ne* Ncòà Tshàa dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'óòà hāam qgáim koe ko nqáé khama ma, igaba ěe xu kò Egepeto di xu khóè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tómmè.

³⁰Dtcòmš ka i kò nxōá di xhàroan Jeriko di cg'láé, ěe ne ko *Iseraele ne 7* cáman nxāma-nxāma ana xg'ara ka.

³¹Dtcòmš kas kò cg'árà-kg'aoš Rahabe sa Nqarim di x'aèan komsana tama ne cgoa táá cg'òòè, ěes kò táá za guu a ko nqóò ba ntcáà tsara khóè tsara tòókuan cgoa qāèse hààkagu ka.

³²Dúú sa ra gha qanega nxàè? Ncēe Giteone ba hēé, Baraka ba hēé, Samsone ba hēé, Jafete ba hēé, Dafite ba hēé, Samuele ba hēé naka porofiti xu hēéthéé kar gha c'ēe gúù nxàè di x'aèa ner úú tama ka, ³³ncēe kò dtcòmš koe guu a x'aian x'āà tàà, a kò ěe tchàno ii sa kúrú, a ěe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncēe kò gāman di kg'ámán tcēekg'am, ³⁴a c'eean di karu taman di xgòàn ts'írí, a ntcàum di kg'ám-c'aman nxanagu xu, ncēe kò kg'amka ii igaba kò kabise a qari-qariè xu, ncēe kò ncōoan koe tàà xu, a kò táá nqóó di xu ncōo-kg'ao xu x'āà tàà xu qg'óé xu. ³⁵Khóè zi kò ěe kò x'óóà hāa qhàòan gazi di i x'ooan koe guu a ghùìèa hāa ne koe hòò. C'ēe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xguì, nxāasega ne gha ěe ne ko x'ooan koe tēe ka qāès kg'òè sa kg'òè ka. ³⁶C'ēe nea kò ncoiè a ne a kò xg'ámme, a kò thēé táuan cgoa qáèè a qáé-nquuan koe úúè. ³⁷C'ēe ne kò nxōán cgoa xaoè, ne c'ēe ne gáòà q'aaè, ne c'ēe

ne ntcàuan cgoa cg'ōòè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò hãa a ko caate. Dxàua ne kò hãa, a kò qóm cgoa qgóókua hãa, a ne a kò tshúùse qgóóè. ³⁸Nqóó ba ko qãèa máá ne tama. Hòàra ne ko te tchàa-xgóóan koe hëé naka xàbian koe hëé naka nxōán dòm q'oo koe hëé naka dqòd hãéan koe hëéthëé e.

³⁹Wèèa ne ga kò Nqari ba qãè-tcaokagu gane di dtcòmàn ka, igaba ne kò táá ãe ne ko nqòðkaguèa hãa sa hòd. ⁴⁰Nqari ba kaisase qãès gúùs c'ëe sa kg'ónòndà máá taa hãa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a **Nqarim máa ta kg'oana sa** cg'oèa hãase hòd ka.

Jesom koe tòón tcgáí

12 ¹Ta ncèeta noose kaias túú-c'òòs nxàea tseegukagu-kg'ao ne dis ka nxàma-nxàmaèa hãa, ke méé ta wèès gúùs ãe ga ko xgáè-kg'am ta a sa hëé naka ncèe ko qóm ba qgóókagu ta a zi cg'ãè zi hëéthëé aagu, naka taa ncèe ta máàèa hãas qàrd sa qád tcáóan cgoa qàrd, ²Jesom koe tçgáía ta tòó hãase, ncèe ko gatá di dtcòmàn tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncèe kò qád tcáóan cgoa xgàukuan koe máàse ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka qãè-tcaoan hòd ka, a kò táá saucgae ba. A ncèeska Nqarim dis ntcóó-q'oos ðim kg'ádm x'òàm xòè koe ntcóóa-ntcòe ba. ³Gaam ncèe kò chibi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncèeta noo thòðan q'oo koe qád tcáóse hãa ba. Gabá méé tu tc'èe-tc'èese, naka tua gha nxãasega táá taju naka xhōen-tcáó guu.

⁴Gatu dis dqùrìs ncèe tu ko chìbian cgoa x'ààkus koe tu qanega c'áda tu ntcãagu tu gha xguìs téé-q'oos koe sí ta ga hãa. ⁵Ghùì-ghui-tcáókuan ðim kg'ui ba tu gáé c'úúa hãa? Ncèe ko gatu cgoa **Gam di tu** cóa tu ii khama ma kg'ui, a ko máá:

“Tiri tsi cóa tseè,

táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcoe guu,

naka ãem kò ko dqàè tsi ne táá xhōen-tcáó guu,

⁶X'aiga ba ko gaam ãem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,

a wèém ãem ko Gam ðim cóám khama ma sèè ba xgàra ke,”

témé ba.

⁷Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qád tcáó ii, Nqari ba ko Gam di tu cóa tu iise qgóó tu u ke. Ndakam cóa ba hãa, ncèe xòdm ka dqàèa kg'ónòndè tama ba? ⁸Wèém cóa ba ko dqàèa kg'ónòndè. Gaa domka, ncèè dqàèa kg'ónòndè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãèm dàdm ka ábàè tama tu cóa tu u, cg'áràn koe guu a ábàè tu, a tseegu di tama tu cóa tu u. ⁹Gataga ta wèéa ta ga nqóómkg'ai koe kg'áò xòðan úúa hãa, ncèe ko dqàèa kg'ónòndè ta a, ta ncèes gúùs domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xòdm tc'èem ðim koe máàse a kg'òè? ¹⁰Gatá ka xòd ga ne ko xòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónòndè ta a, ãe ne ko gane ma tc'èe khama ta gha ii ka, igabaga ãem ko Nqari ba dqàèa kg'ónòndè ta a ne i gatá hùì di i,

nxāasega ta gha Gam di q'ano-tcáóan hòò ka. ¹¹Ncèè c'ěe x'aè ka ta kòo dqàèa kg'ónòè ne i thòòka khama xàm, a qāè-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane ěe kò dqàèa kg'ónòèa hāa ne tchànoan dim tc'áróm tòókuan úúa hāa ba máàè.

¹²Gaa domka méé tu x'òàa tu hěé naka qúrùu tu ncěe xhōea hěéthěé qari-qari. ¹³Nqàrèa tu tchàno dàdan kúrúa máá, naka ne nxāasega ěe nqōara ne táá tàèè guu, igaba qāèkaguè.

Nqari ba xguian dis dqàèku sa

¹⁴Wèé qaria tu cgoa kúrú naka wèé khóèan cgoa tòókua hāase x'aè naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kò hāa ne tu cuiskaga X'aiga ba bòda hāa tite ke. ¹⁵Q'āa méé tu naka i táá cúí khòè ga Nqarim di cgómkuan tcào guu, nakam táá cúím tōbem kg'aum ga ba tsom guu, ncěe gha tshúuan ghùu ba, ncěe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba, ¹⁶naka i táá cúí khòè ga cg'árà di ii guu kana Esaum khama cg'āè tcáo ii guu, ncěe kò qgáé-kg'ai dim cóám ii dis téé-q'oo sa cúús gābas tc'ōoan dis domka x'ámágu ba. ¹⁷Ncěe ta ma q'ana hāa khama, ěe koe guus kam kò ts'ee-ts'ee/kg'aièm gha sa qaa; igabam kò táá ěem kúrúa hāa sam gha kúrúa kabi dim dàò ba hòò, gaa domka i kò ts'ee-ts'ee/kg'aikuan xguì me, gatàm kò ko ma wèé tcáoá ba ka tcgái-tshàran cgoa qaa a igaba.

¹⁸Ncěe tu gam koe hààra hāam **xàbì ba Sinai òm xàbim** khama ii tama khama, ncěe gatu ga qgóó a xám ba, ncěe c'eean ko gaam koe k̄aru, me ntcúú sa hěé, dcùú-qom sa hěé, kaim tc'āá ba hěé, ¹⁹nxāàm di ts'oo-q'ooan hěé naka dòm di kg'ui-q'ooan hěéthěé úúa hāa ba. Ncěe khòè ne ko gaam dòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò dtcàrà, táá ne gha gaicara c'ěe kg'uia ba ga kóm sa ba, ²⁰ěe ne kò x'áèèa hāa sa kò qómá máá nea hāa khama, ncěe kò ko máá: “Ncèè kg'oo-coa ga ii, a kò ncěem xàbì ba qgóó igaba méé i nxōán cgoa xaoa cg'ōòè,” témé sa. ²¹Eè kòo bóòè sa kò kaisase q'ae-q'aea si i, me kò Moshe ba máá: “Q'aeen kar tcāàèa, a ko cgùru,” témé.

²²Igabaga tu **ěem xàbim koe hàà tama, a Siona** dim koe hààraa, nqarikg'aiian dim Jerusalema ba, kg'òèa hāam Nqarim dim x'áé-dxoo ba. A tu a gataga tcám-tcám moengelean qāè-tcaoa hāase xg'aea hāa koe hààraa. ²³A tu a gataga tc'āà a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncěe cg'òèa ne nqarikg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wèé khóèan dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khòè ne^e di tc'ēean koe hààraa. ²⁴A tu a gataga Jesom koe hààraa, k̄abas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hěé naka khòè ne hěéthěé xg'aeku koe ko tòókuan kúrú ba. A tu a gataga c'áòan tsarisea hāa koe hààraa, ncěe ko Abelem di c'áòan ka qāè kg'uian kg'ui i.

e 12:23 tchàno ne khòè ne - Gerika sa ko máá: “xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne,” ncěe “Nqarim ko ma tc'ěe ne khama ma kúrúèa ne khòè ne tchàno ne” ta i ga méèè ne.

²⁵Q'āa mée tu naka táá Gam ěe ko kg'ui cgoa tu u ba xguì guu. Ncĕè gane ěem kò nqǒómkg'ai koe hāa a ko kg'ui cgoa ne, ne ko xguì nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncĕè nqarikg'ai koe hāa a ko kg'ui cgoa ta a ba? ²⁶Gaam ncĕem ěe x'aè ka kò dòma ba cgoa nqǒómkg'ai ntcāa-ntcāa ba, igabagam ncĕeska nqòòkagu taa hāa, a máá: “Qanega cúí Ra gha nqǒómkg'ai cúí ntcāa-ntcāa tamase nqarikg'aian ga hĕéthĕé ntcāa-ntcāa,” témé ba. ²⁷Ncĕem kg'uim, ncĕe ko máá: “Qanega cúí,” témé ba ko kúrúèa hāa zi gúù zia gha ntcāa-ntcāè a tcg'òòè sa x'ái, nxāasega zi gha gúù zi ntcāa-ntcāè tite zi qaù ka.

²⁸Gaa domka mée ta Nqarim di x'aian, ncĕe cuiskaga ntcāa-ntcāè tite ta máàèa hāas gúù sa qāè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qāè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hĕé naka q'áòan hĕéthĕé cgoa. ²⁹Gatá òm “Nqari ba dàò ko cg'òos c'ees khama ii” ke.

Nqari ba ko qāè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13 ¹Qōekua ne khòè ne khama tu ma ncàmku. ²Táá mée tu c'urù guu, táá za guua hāa khòèan x'áéa tu koe qāèse hàakagua ne; gatà hĕéan ka i kò c'ĕe khòèan c'úùa hāase moengelean cg'áè-khoe iise qāèse hàakagu ke. ³Gane ěe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'ĕe-tc'ĕese naka ěe ne hànas téé-q'òos koe tòòse, naka tua gataga gane ěe xgáèè ko ne tc'ĕe-tc'ĕese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴Wèé khòèan ka mée i séèkuan tcommè nakam kgàrom séèkuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúrú ne hĕé naka wèè cg'ára qhàòan ga hĕéthĕé ko xgàra ke.

⁵Kg'òèa tu mée i marian ncàm koe tòòsea hāa guu, igaba mée tu wèés gúùs ěe tu úúa hāa sa qāè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá:

“Cuiskagar guu tsia hāa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hāa tite,”

témé ke. ⁶Gaa domka ta ko kgoarasea hāase kg'ui a ko máá:

“X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúù ga bèè tite,

dùú ba ga khòè ba kúrú te?”

témé.

⁷Tc'ĕe-tc'ĕese tu gatu di xu tc'āà-cookg'ai xu, ncĕe kò Nqarim di kg'uian xгаа-xгаа tu u xu. Tc'ĕe-tc'ĕese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

⁸Jeso Krete ba Gam cúim ga Me e, ncāaka dim cáim ka hĕé, ncĕem cáim ka hĕé, naka chòò tamase hĕéthĕé e.

⁹Táá mée tu cg'āè na tāká xгаа-xгаа-kg'áman ka hoàkaguè guu. Gatu di tcáóan gha **Nqarim di** cgómkuan ka qari-qariè sa qāè si i ke, tc'òoan di

x'áè-kg'áman komsanan ka tamase, ncêe gane êe ko tc'ôo o ne koe cúí hùì ga úú tama a. ¹⁰Altara ba ta úúa hãa, peresiti xu ncêe Juta ne ko còrèm qgáim koe ko tséé xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'ôo di ba.

¹¹Kaiam peresiti ba ko kg'oo-coan di c'ádan sèè a chìbian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgáim koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áróan x'áém ka tchàa koe dàdè. ¹²Gaa domkagam kò Jesom igaba thêé gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàràè, nxãasegam gha Gam di c'ádan koe guu a khòè ne kúrú ne gane di chìbian koe q'ano a tcom-tcomsa ka. ¹³Ke hààn ta nxãaska x'áém ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè. ¹⁴Ncêe koe ta kúúta ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hààkom x'áé-dxoo ba qaa khama.

¹⁵Ke hààn ta nxãaska wèè x'áè ka Nqari ba dqòmàn di dàòa-máákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàòa-máákus ncêe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'áms ka kúrúè sa. ¹⁶Naka tua táá qàèan kúrúan hêé naka aukuan hêéthêé c'urú guu, gatà ii dàòa-máákuan kam ko Nqari ba qàè-tcaokaguè ke.

¹⁷Gatu di xu tc'áà-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áè-kg'áman koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khòèm gatu ka gha Nqari ba chòà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxãasega tsééa xu qàè-tcaoan cgoa kúrú, tshúù-tcaoan cgoa tamase, gatà i kò ii ne i cuisakaga hùì tua hãa tite ke.

¹⁸Còrèa máá xae e, tcáóa xae q'oo koe xae tcoman úúa hãa chìbian xae bòòse tama di i, a xae a ko wèè qgáì koe xae gha qàès kg'òè sa kg'òè sa tc'èe ke. ¹⁹Ra ko wèè qaria te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxãasega qháésega kabise a hàà cgae tu u.

Còo di còrèan hêé naka tsgámkaguku zi hêéthêé e

²⁰Chòò tamas qáé-xg'aes di c'ádan kam kò Nqari ba gatá dim X'aigam Jesom, ncêe kaia hãam ghùu kòre-kg'ao ba x'ooan koe guu a kabì a óága. Ncêem Nqarim tòókuan di ba méém ²¹wèès gúùs qàè sa máá tu u, naka tu nxãasega èem Gabá tc'èea hãa sa kúrú. Gataga méém Jeso Krestem koe guu naka tséé zi qàè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chòò tamase méém Jeso Kreste ba dqòmàmè! Amen.

²²Tíí qòe ga tuè, ghùì-ghuin tcáó tu u ghas tcgāyās xòm sar góá máá tua hãa, a ko dtcàrà tu u qáò-tcaoa tu gha máá si sa. ²³Gatá ka qòesem Timoteom kgoaraèa hãa sa tu gha q'āa sar ko tc'èe. Ncèè qháéseme kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u. ²⁴Wèé xu tc'áà-cookg'ai xu gatu di xu hêé naka wèé ne tcom-tcomsa ne hêéthêé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thêé tsgámkagu tu u.

²⁵Cgómkuan méé i gatu wèè tu cgoa hãa.